Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

22 112 Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 4408 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juli 2026

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij vier fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Mededeling routekaart uitfasering dierproeven chemische veiligheidstests (Kamerstuk 22 112, nr. 4405)
Fiche: Mededeling over Europese Tech Soevereiniteit (Kamerstuk 22 112, nr. 4406)
Fiche: Chips Act 2.0 (Kamerstuk 22 112, nr. 4407)
Fiche: Strategic Roadmap Digitalisation and AI in the Energy Sector

De Minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

kst-22112-4408
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Fiche: Strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*
MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector
b) *Datum ontvangst Commissiedocument*
3 juni 2026
c) *Nr. Commissiedocument*
COM(2026) 501
d) *EUR-Lex*
https://eur-lex.Europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52026DC0501
e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*
Niet opgesteld
f) *Behandelingstraject Raad*
Transport, telecom en energieraad (Energieraad)
g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

2. Essentie voorstel

Op 3 juni 2026 presenteerde de Europese Commissie (hierna: de Commissie) het Europese Techsoevereiniteitspakket (hierna: het pakket), bestaande uit vier voorstellen. Aanleiding voor het pakket zijn de toenemende geopolitieke spanningen, de mondiale concurrentiestrijd op (digitale) sleuteltechnologieën en de strategische afhankelijkheden van derde landen op het gebied van onder meer *cloud*, kunstmatige intelligentie (hierna: AI) en halfgeleiders. Om dit aan te pakken beoogt de Commissie om de positie van de EU over de gehele digitale waardeketen te versterken. In dit fiche wordt nader ingegaan op de strategische routekaart voor digitalisering en AI in de energiesector (hierna: de routekaart). De overige voorstellen zijn geapprecieerd in separate BNC-fiches.

Het doel van deze routekaart is om de uitrol van digitale technologieën en kunstmatige intelligentie binnen de Europese energiesector te versnellen. Dit is urgent vanwege de kansen die digitalisering biedt voor betere benutting van de netinfrastructuur, vergroting van de strategische autonomie op digitaliseringtechnologie en lagere energiesysteemkosten.

Op meerdere plekken in de routekaart wordt verwezen naar de waarde die digitalisering kan bieden voor het duurzame energiesysteem, zoals een waar een waarde wordt genoemd van 71 miljard euro besparingen per jaar en meer dan 300 miljard euro aan systeemvoordelen.

Aan de andere kant zorgt de groei van digitale infrastructuur zoals datacenters voor een grotere vraag naar elektriciteit. Deze verwachte stijging in de elektriciteitsvraag wordt primair gedreven door de brede digitalisering van onze maatschappij, waarbij dataopslag en ICT-processen in toenemende mate naar datacenters verschuiven. De meest bepalende en explosieve groeifactor voor de komende jaren is echter de snelle opkomst van AI en grootschalige data-analyse. Met name toepassingen zoals Generatieve AI vereisen nieuwe, uiterst energie-intensieve computationele clusters.

De strategie zet in op drie pijlers, namelijk 1) energie voor AI met focus op duurzame inpassing van datacenters in het energiesysteem, 2) de uitrol van digitale en AI-oplossingen voor het energiesysteem (slimme netten, versnelde uitrol slimme meters, EU-AI-modellen voor netbeheer) en 3) data-uitwisseling voor AI en het energiesysteem. Daarnaast noemt de strategie zeven kernacties (*flagship actions*).

In de eerste kernactie (een tripartite medeovereenkomst voor de duurzame integratie van datacenters in het energiesysteem) wordt aangegeven dat maatregelen kunnen worden genomen om de informatievoorziening te verbeteren ten behoeve van netplanning, locatiekeuzes voor datacenters en de transparantie van netaansluitingsverzoeken. Het doel is de coördinatie tussen overheidsinstanties, datacenterexploitanten, elektriciteitssysteembeheerders en andere relevante partijen te versterken. Dit draagt volgens de Commissie bij aan een betere ruimtelijke inpassing van datacenters en vergroot de mogelijkheden voor flexibiliteitsoplossingen en synergiën met bijvoorbeeld stadsverwarming.

De tweede kernactie is een EU-beoordelingsregeling voor datacenters met en de start van het proces voor minimumnormen voor energieprestaties van de EU. Het voorstel kondigt aan om het effect op het energiesysteem te beperken met een niet-bindende EU-beoordelingsregeling met labels (gebaseerd op energie- en waterefficiëntie, gebruik van schone energie, restwarmte, flexibiliteit).

De derde kernactie betreft de ontwikkeling van EU-kernprestatie-indicatoren voor slimme netwerken en versnelling van de uitrol van slimme meters. De EU wil gelijktijdig inzetten op de ontwikkeling van EU-indicatoren voor *smart grids* en uitrol van slimme meters, verdere ontwikkeling van AI-modellen voor in het energiesysteem, het instellen van een EU-raamwerk voor uitwisseling van energiedata, onder andere voor training van AI-modellen en het versterken van veiligheid van AI en cyberveiligheid van energie-infrastructuur. De Commissie wil daarnaast met een wetsvoorstel in 2026 ook de uitrol van slimme meters in de EU versnellen en streeft naar een minimumdekkingsgraad in elke lidstaat.

De vierde kernactie betreft de ontwikkeling van AI-modellen in de hele energiewaardeketen. Om de ontwikkeling en innovatie in verschillende AI-modellen binnen de energie-waardenketens te stimuleren zullen er in de periode 2026–2027 calls mogelijk gemaakt worden binnen Horizon Europe met een budget van circa 75 miljoen euro. De focus zal liggen op netten, zelfconsumptie, het delen van energie en opslag op netschaal. Daarnaast wordt er nog eens 190 miljoen euro binnen Horizon Europe beschikbaar gesteld voor bredere digitale oplossingen op het gebied van hernieuwbare energie, renovatie van gebouwen en energie-efficiëntie. De verwachte resultaten van de projecten die volgen uit de *Horizon Europe calls*, zijn betere waarneembaarheid van en prognoses voor het net, beter congestiebeheer en betere integratie van flexibiliteit. Daarnaast moeten de projecten leiden tot gemakkelijkere toegang tot digitale instrumenten die huishoudens helpen het verbruik te beheersen, en een inclusievere deelname aan regelingen voor zelfconsumptie en het delen van energie. Tot slot zal de ontwikkeling van deze AI-modellen moeten leiden tot versnelde uitrol van hernieuwbare energie, opslag en netten door snellere en transparantere vergunningverlening.

In de vijfde kernactie beschrijft de Commissie dat ze in 2026 zal beoordelen hoe de grensoverschrijdende uitwisseling van energiegegevens binnen de EU kan worden vereenvoudigd, waarvoor vanaf 2027 een nieuw Europees kader wordt ontwikkeld. Dit kader moet de huidige versnippering van nationale regels en systemen verminderen door

gemeenschappelijke standaarden, interfaces en vertrouwensdiensten voor energiegegevens te introduceren. Hierdoor kunnen slimme energiediensten, zoals vraagrespons, slim laden van elektrische voertuigen en andere flexibiliteitsdiensten, gemakkelijker in meerdere lidstaten worden aangeboden. Daarnaast moet het kader het bundelen en hergebruiken van energiegegevens voor onderzoek en het trainen van AI-modellen faciliteren. De verwachting is dat dit leidt tot meer innovatie, betere integratie van hernieuwbare energie en flexibiliteit, nieuwe bedrijfsmodellen en een efficiënter, beter geïntegreerd en concurrerender Europees energiesysteem.

De zesde kernactie gaat over de versterking van de veiligheid van AI en de cyberbeveiliging van kritieke apparaten binnen het energiesysteem. Denk dan bijvoorbeeld aan apparaten die direct aangesloten zijn op het energiesysteem maar niet direct aangestuurd door de netbeheerders, zoals omvormers van zonne-energie installaties

De zevende kernactie gaat in op het volgen van de vooruitgang op het gebied van digitalisering in de EU en de verbetering van de beschikbaarheid van energiegegevens. Om de uitvoering van de routekaart richting 2030 te ondersteunen, zal de Commissie vanaf 2026 een jaarlijks *Energy Digitalisation Forum* bijeenroepen om de voortgang te monitoren, belemmeringen te identificeren en goede praktijken te delen. Daarnaast zal de Commissie samen met lidstaten en stakeholders indicatoren en doelstellingen ontwikkelen om de voortgang van digitalisering en AI-adoptie in het energiesysteem te volgen, op basis van bestaande monitoringkaders en *smart grid*-indicatoren.

Een belangrijk onderdeel is het *Better Energy Data Initiative*, gericht op het in kaart brengen en dichten van lacunes in de beschikbaarheid van energiegegevens. Daarbij ligt de nadruk op het beschikbaar maken van meer complete, gedetailleerde, interoperabele en tijdige data, die bovendien eenvoudig toegankelijk zijn. Het initiatief moet bijdragen aan het stroomlijnen en verbeteren van publieke en open energiedata, waaronder data van publieke autoriteiten, systeembeheerders en ACER. Daarnaast kondigt de Commissie een wetsvoorstel aan om de bestaande verordening (EG) 1099/2008[1] betreffende energiestatistieken in de EU te verbeteren.

De routekaart sluit aan bij bredere EU-kaders, zoals de *AI Act*, de *Data Act*, de *Network Code on Cybersecurity* en de *Renewable Energy Directive* (RED III).

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet heeft eind 2025 twee richtinggevende beleidsdocumenten gepubliceerd: het Actieprogramma Duurzame Digitalisering[2] (ADD) en de Actieagenda Digitalisering Energiesysteem[3] (ADE). In beide beleidsstukken worden zowel de kansen als de bedreigingen van de toepassing van digitalisering in het energiesysteem genoemd.

---

[1] Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistieken

[2] Kamerstuk 26 643, nr. 1436

[3] 2025D51408

Het Actieprogramma Duurzame Digitalisering werkt toe naar drie doelen: naar een integrale en data-gedreven *twin transition* aanpak vanuit de Rijksoverheid, de Nederlandse digitale sector duurzaam Europees koploper en AI en digitalisering staan op de kaart als innovatiemotor voor verduurzaming.

De Actieagenda Digitalisering Energiesysteem (ADE) richt zich wat specifieker op de doelgerichte inzet van digitalisering voor een slimmer, efficiënter en toekomstbestendig elektriciteitssysteem. De ADE is opgesteld door een brede vertegenwoordiging van partijen uit de energie- en ICT-sector, overheden, netbeheerders en kennisinstellingen. De ADE richt zich op inzicht in het elektriciteitssysteem met betere data-uitwisseling voor meer inzicht in werking en ontwikkeling, efficiënter gebruik van netwerkcapaciteit met slimme afstemming van vraag, aanbod, opslag en transport om netcongestie te verminderen, actieve en goed toegeruste deelnemers met digitale ondersteuning voor huishoudens, bedrijven en energiegemeenschappen, geïntegreerd en weerbaar systeem met versterking van samenhang, betrouwbaarheid en cyberweerbaarheid en planning, aanleg en monitoring met inzet van digitale tools en data voor een betere ontwikkeling van het elektriciteits-systeem.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet heeft een positieve grondhouding ten opzichte van het voorstel. Digitalisering van het energiesysteem krijgt meer prioriteit in de EU door deze routekaart. Met prestatie-indicatoren voor slimmere netwerken, meer slimme meters en een rechtskader voor secundair gebruik van energiegegevens, kan de EU het voortouw nemen bij de wereldwijde digitale transitie naar schone energie.

Wat betreft de eerste kernactie (een tripartite medeovereenkomst voor de duurzame integratie van datacenters in het energiesysteem): het kabinet verwelkomt de inzet om deze kansen voor flexibilisering en integratie optimaal te benutten. Netcongestie zal naar verwachting namelijk tot zeker 2038 de mogelijkheden voor datacenters om zich te vestigen beperken en door de grote capaciteitsvraag en de huidige schaarste concurreren ze op verschillende plekken met andere doeleinden zoals woningbouw om netcapaciteit. Het is daarom van groot belang dat er wordt ingezet op manieren om het verbruik te flexibiliseren en de koppeling te maken tussen (hernieuwbare) opwek en energiegebruik om de netimpact te beperken. Diverse recente onderzoeken wijzen eveneens op het potentieel hiervan[4, 5]. Het is echter nog onduidelijk in hoeverre de modelovereenkomst hiervoor in de praktijk effectief genoeg gaat zijn.

De tweede kernactie betreft een EU-beoordelingsregeling voor datacenters en de start van het proces voor minimumnormen voor energieprestaties. Het kabinet hecht aan een duurzame integratie van datacenters in het energiesysteem en het bevorderen van energie-efficiëntie, mede gezien de uitdagingen op het gebied van netcongestie en de sterk groeiende elektriciteitsvraag. Onderdeel van het Europese Techsoevereiniteitspakket is de ambitie tot verdrievoudiging van de datacentercapaciteit in de EU in de komende vijf tot zeven jaar. De geografische concentratie van datacenters is afgezet tegen het Europese gemiddelde momenteel al hoog in Nederland. Bij de inpassing van nieuwe datacentercapaciteit in Nederland is het van belang dat rekening wordt gehouden met de capaciteit van het Nederlandse energiesysteem,

[4] Analyse systeemkansen energieflexibiliteit clouddiensten
[5] Het ontsluiten van afnameflexibiliteit

daarbij kan regulering op de effecten en de energieprestaties een rol spelen. In dat verband wordt gewerkt aan een nationale geïntegreerde aanpak datacenters, waarin kansen en uitdagingen voor datacenterontwikkeling in Nederland worden meegenomen. Hierbij moet Nederland context specifiek de context van netcongestie en stikstofproblematiek worden meegewogen. Bovendien is het een risico dat extra datacentervraag alleen nog kan worden opgevangen door meer inzet van regelbare (fossiele) centrales, met nadelige implicaties voor onze emissiedoelen en systeemkosten. Dit risico kan worden gemitigeerd door een geïntegreerde aanpak ontwikkelcapaciteit voor datacenters, gekoppeld aan vergroting van het aanbod van duurzaam opgewekte stroom en vergroting van de flexibele stroomvraag. Het kabinet zet zich in om middels de consultatie alsnog te pleiten voor generieke bindende energieprestatienormen op Europees niveau en deelt het belang van geografische balans voor de ontwikkeling van datacenters binnen Europa.

Daarnaast is in de Energie Efficiëntie Richtlijn (EED) de doelstelling opgenomen van een maximaal 1609PJ gebruik in 2030. Met *datacenter*s-groei gaat het energiegebruik ook omhoog.

Zo geeft de Klimaat en Energieverkenning (KEV) van 2025[6] aan dat het energieverbruik in de gebouwde omgeving met circa 25PJ stijgt door de toename van elektriciteitsverbruik van *datacenters* en gedane besparingen deels tenietdoet. Het is daarom van belang dat er regels zijn omtrent duurzaamheid-KPIs, zoals gebruik van schone energie.

Het kabinet onderschrijft net als de Commissie ook de positieve bijdrage die digitalisering van het energiesysteem kan hebben op betere benutting van het net, slimmere planning en sturing en onderschrijft de inzet hierop. Het kabinet is dan ook positief over de ontwikkeling van EU-kernprestatie indicatoren voor slimme netwerken en versnelling van de uitrol van slimme meters. Aandachtspunt is dat andere vormen van energie nog onderbelicht is in het voorstel, terwijl deze al op de middellange termijn een belangrijke waarde kunnen vertegenwoordigen in de ondersteuning en versnelling van de energietransitie. Het kabinet zal er aandacht voor vragen dat ook de digitalisering (en uitwisseling) met andere energiedragers meegenomen wordt in de dubbele transitie, ook in samenwerking met andere gebruikers of dienstverleners in de energieketen op lokaal / regionaal niveau zoals energiegemeenschappen.

Het kabinet ondersteunt de ontwikkeling en innovatie van AI-modellen binnen de bredere energie-waardenketen. Deze beoogde inzet is echter enorm breed met een relatief beperkt budget. Een verdere concretisering van de instrumenten zal zorgen voor een hogere activiteit. De Commissie is voornemens soevereine, veilige AI-modellen voor de energiesector te bouwen, die zijn getraind op basis van Europese gegevens en zijn ontwikkeld door EU-bedrijven. Het kabinet benadert een Europees voorkeursprincipe over het algemeen met terughoudendheid, waarbij de markttoegang voor gelijkgestemde handelspartners zo min mogelijk belemmerd moet worden (*Made with Europe* i.p.v. *Made in Europe*). Vanuit een integrale technologie*stack*-benadering steunt het kabinet wel het voornemen te onderzoeken of criteria voor «toegevoegde waarde aan de EU» in het Europese *cloud*- en AI-ecosysteem kunnen worden uitgewerkt.[7] Het kabinet ondersteunt het streven naar meer interoperabiliteit en een betere beschikbaarheid van energiegegevens, mits daarbij passende aandacht blijft bestaan voor gegevensbescherming, cybervei-

[6] Klimaat- en Energieverkenning 2025

[7] Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie | Tweede Kamer der Staten-Generaal].

ligheid en een uitvoerbare implementatie voor marktpartijen en netbeheerders. Het kabinet verwelkomt de inzet op databeschikbaarheid voor AI, in lijn met de Nationale Technologie Strategie (NTS), maar vraagt in het verder ontwikkelen van datadeel-initiatieven in de energiesector aandacht voor zelfredzaamheid en verdienmodellen.[8]

Dit raakt ook aan meerdere acties uit de Nederlandse Actieagenda Digitalisering van het Energiesysteem. Door de ontwikkeling van gemeenschappelijke standaarden voor gegevensuitwisseling, interoperabiliteit en grensoverschrijdende toegang tot energiegegevens ondersteunt deze kernactie de uitvoering van deze nationale acties en draagt zij bij aan een beter geïntegreerd, digitaal en flexibel energiesysteem. Het kabinet steunt deze actie van harte.

Het kabinet verwelkomt de acties die door de *European AI Energy Safety Transformation Group* zullen worden ondernomen, waaronder het uitwisselen van informatie over incidenten, geleerde lessen en maatregelen voor risicomitigatie in het kader van de AI-verordening, en kijkt uit naar de verdere concretisering daarvan. Het kabinet ondersteunt daarnaast het uitgangspunt dat digitalisering en de toepassing van AI in de energiesector kunnen opschalen, mits *security-by-design* en *safety-by-design* structureel als randvoorwaarde worden geborgd. Daarbij onderstreept het kabinet het belang van robuuste AI-veiligheid en *cybersecurity* als essentiële voorwaarden voor verdere digitalisering van het energiesysteem. Dit vraagt onder meer om versterking van de weerbaarheid van kritieke energie-infrastructuur, waaronder hoogrisicosystemen zoals gedefinieerd in de AI-verordening, zoals slimme netten, slimme meters en andere verbonden apparaten, tegen cyberdreigingen en AI-gerelateerde risico's. Deze inzet sluit aan bij bestaande nationale kaders voor de beveiliging van kritieke infrastructuur, waaronder de aanstaande Cyberbeveiligingswet (Cbw), en bij de veilige toepassing van AI in vitale sectoren. Tot slot benadrukt het kabinet het belang van standaardisatie, certificering en risicobeoordeling voor AI-systemen in energietoepassingen.

Het kabinet onderschrijft het belang van betere beschikbaarheid, kwaliteit en interoperabiliteit van energiegegevens, omdat dit essentieel is voor datagedreven beleidsvorming, een goed functionerend energiesysteem en verdere digitalisering van de energiesector. Daarnaast ziet het kabinet de jaarlijkse *Energy Digitalisation Forum* als een waardevol instrument om kennis uit te wisselen, van elkaar te leren en de voortgang tussen lidstaten beter vergelijkbaar te maken. Deze kernactie sluit aan bij verschillende acties in de Actieagenda Digitalisering Energiesysteem gericht op het ontwikkelen van een samenhangend ecosysteem voor energiedata en informatie en het verbeteren van datadeling en datakwaliteit binnen het energiesysteem. Het kabinet draagt met haar partners binnen het ADE graag bij aan het jaarlijkse Forum.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Binnen de Raad bestaat brede erkenning van de kansen die digitalisering en AI bieden voor de energietransitie, maar tegelijk groeit de aandacht voor de keerzijde: het sterk stijgende elektriciteitsverbruik van *datacenters* en AI. Een deel van de lidstaten legt de nadruk op de strategische waarde van *datacenters* voor de digitale soevereiniteit en ziet kansen om systeemkosten te beperken door vestiging nabij stabiele opwek. Een andere groep lidstaten benadrukt vooral de randvoorwaarden: energie-

[8] Fiche 2 Data Unie Strategie | Rijksoverheid.nl

efficiëntie, flexibel netgebruik, benutting van restwarmte en zorgvuldige inpassing in het net. De positie van het EP is nog onbekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op energiebeleid, digitalisering en de interne markt.

Op de terreinen van energie, de interne markt en digitale infrastructuur is sprake van een gedeelde bevoegdheid van de EU en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onder i, Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU), respectievelijk artikel 4, tweede lid, onder h VWEU en artikel 4, tweede lid, onder a, VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel *datacenters* duurzaam in het energiesysteem te integreren, digitale en AI-oplossingen in energiesysteem uit te rollen en te voorzien in het *datagovernance*kader dat nodig is om slimme energiediensten en AI op grote schaal mogelijk te maken. Vanwege de grote verbondenheid van de EU interne energiemarkt kan dit doel onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak nodig. Door de voorgestelde maatregelen wordt het gelijk speelveld op het terrein van digitalisering en AI-toepassingen in de energiesector, bijvoorbeeld door beleid voor te stellen omtrent gedeelde minimumprestatienormen van *datacenters*, verbeterd. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel *datacenters* duurzaam in het energiesysteem te integreren, digitale en AI-oplossingen in energiesysteem uit te rollen en te voorzien in het *datagovernance*kader dat nodig is om slimme energiediensten en AI op grote schaal mogelijk te maken. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken. Zo zal bijvoorbeeld het opstarten van een proces voor de introductie van een EU-ratingschema met labels bijdragen aan een duurzame integratie van *datacenters* in ons energiesysteem. Ook zullen EU-prestatiecriteria voor slimme meters en de ontwikkeling van AI-modellen voor het energiesysteem bijdragen aan de benodigde digitalisering en het optimaliseren van het energiesysteem. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat deze mededeling nog geen bindende eisen introduceert, maar bijvoorbeeld eerst in een publieke consultatie bij lidstaten te rade wil gaan voor wat betreft de introductie van bijvoorbeeld bindende prestatienormen van *datacenters*.

d) Financiële gevolgen

Het betreft een mededeling zonder directe financiële gevolgen. De implementatie van de strategische routekaart in toekomstige wetsvoorstellen die voortkomen uit de mededeling kan echter financiële consequenties met zich meebrengen. Deze zullen dan beoordeeld worden. (Eventuele) budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting(en) van het/de departement(en) wiens beleidsverantwoordelijkheid wordt

geraakt door de verordening zoals uiteindelijk gepubliceerd in het Europees publicatieblad, conform de begrotingsregels.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het betreft een mededeling/strategische routekaart en deze leidt als zodanig niet tot directe regeldrukeffecten voor bedrijven. De aangekondigde vervolgstappen kunnen in een latere fase wel gevolgen hebben voor de regeldruk, onder meer voor *datacenters*, netbeheerders, energieleveranciers, aanbieders van slimme energiediensten en AI-/datapartijen. Het kabinet acht het daarom van belang dat de Commissie bij eventuele vervolgwetgeving de effecten op regeldruk, uitvoerbaarheid en proportionaliteit (met een *impact assessment*) tijdig en goed in kaart brengt, met bijzondere aandacht voor het mkb. Daarbij moet worden voorkomen dat nieuwe Europese standaarden, labels, KPI's, rapportages, certificeringen of statistieken stapelen op bestaande verplichtingen. Het kabinet zal erop inzetten dat harmonisatie, interoperabiliteit en grensoverschrijdende data-uitwisseling juist bijdragen aan vermindering van fragmentatie en administratieve lasten.